

S 520

KÖZLEMÉNYEK A PÉCSI ERZSÉBET-TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRÁBÓL.

44. szám

1942 július.

J E L E N T É S A K Ö N Y V T Á R M Ű K Ö D É S É R Ő L

1941. SZEPTEMBER 1-TŐL 1942. JULIUS 31-IG.

I. A könyvtár zárószámadása.

Már az 1940/41. tanévről szóló jelentésünkben említést nyertek azok a nehézségek, amelyeket az állami költségvetési évnél a naptári évre való áttolása zárószámadásunk összeállításánál okozott. Tekintettel egyrészt arra, hogy jelentésünk szükségszerűleg az egyetemi évhez alkalmazkodik, másrészt pedig arra, hogy az állami költségvetési év megváltozása dacára jelentésünk ilyen módon közvetlenül kapcsolódhatnak a változás előtti beszámolóinkhoz, az egyetemi év és az állami költségvetési év közötti megnagyobbodott eltérést a múlt évben alkalmazott eljárásnak megfelelően úgy hidaltuk át, hogy az 1941/42. tanévben, amelyről e jelentésünk szól - autonóm eredetű javadalmaink mellett - az 1941.-i állami költségvetési év második felére s az 1942.-i állami költségvetési év első felére eső állami javadalmainkat használtuk fel s az alábbiakban ezeknek a bevételezéséről és felhasználásáról számolunk be.

A fentiek figyelembevételével a könyvtár javadalmai az 1941/42. tanévben 23,113.80 pengőre rugtak; megoszlásuk a következő volt:

Állami javadalom:

Állami dotáció az 1941. költségvetési év 2. felére	2,503.30 P.
Állami dotáció az 1942. költségvetési év 1. felére	3,000.-- P.
Államsegély az 1941. költségvetési évre	4,000.-- P.
Összesen:	9,503.30 P.

Autonom eredetű javadalom:

Könyvtári illeték az I. félévben	6,636.-- P.
Iktatási díj az I. félévben	225.30 P.
Könyvtári illeték a II. félévben	6,657.-- P.
Iktatási díj a II. félévben	92.20 P.
Összesen:	13,610.50 P.

Fenti javadalmaink összegéhez hozzáadandó a könyvtár quacsurái számláján a múlt tanév végén fennállott 4.53 pengőnyi, valamint gazdasági hivatali számlánkon 1941 június 30.-án fennállott 17.03 pengőnyi maradvány, amelyekkel együtt a folyó tanévben a könyvtár rendelkezésére állott összeg 23,135.36 pengőt tesz ki.

A könyvtár összes javadalmazása elég jelentős emelkedést mutat a múlt tanév javadalmaival (18,410.15 pengő) szemben. Már az állami rendes javadalom összegénél is mutatkozik emelkedés annak következtében, hogy a Gazdasági Bizottság a Könyvtár dotációját az 1942. évre az állami költségvetés tételeinek ugyyszólván lineáris 20 %-os emelésével kapcsolatban az eddigi 5,000 pengőről 6,000 pengőre emelte. (Az I. félévben mutatkozó 3.30 pengőnyi többlet úgy adódott elő, hogy az állami költségvetési év lezárásakor, 1941 december 31.-én, gazdasági hivatali számlánkon ilyen összegű túlköltés mutatkozott, s ennek terhét a Gazdasági Hivatal magára vállalta.) Jelentősebb, de csupán technikai eredetű az emelkedés az államsegély tételénél. A könyvtár ugyanis évek óta változatlanul 4,000 pengő összegű államsegélyt élvez, amelynek kiutalását a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr többnyire, de nem rendszeresen, egy összegben a költségvetési

év végén oszkozli. Mig a jelen tanévben, 1941 december havában, az 1941, évi teljes államsegély került folyósításra, addig a megelőző tanévre osupán az 1939/40.-i másfél éves költségvetési időszak harmadik harmadára eső 2,000 pengős részlet kiutalása esett, mivel az ugyanezen időszak első két harmadára eső 4,000 pengő már az 1939/40. tanév folyamán becsáttatott a könyvtár rendelkezésére. A mult tanévvel szemben ezen a ponton mutatkozó 2,000 pengős többlet tehát nem jelenti javadalmaink tényleges emelkedését, hanem osupán annak a következménye, hogy a mult tanévre véletlenül csak egy félévi államsegély folyósítása esett. Viszont valóságos jövedelentöbblet az autonom eredetű javadalomnak 2,204.50 pengő összegű emelkedése, amely részben a hallgatók létszáma jelentős emelkedésének, részben pedig annak az új felosztási kulcsnak köszönhető, amelyet Egyetemünk Tanácsa az 1940/41. tanév második felében a hallgatók által fizetett újrendszerű mellékdíjakra megállapított. Amint ezt már mult évi jelentésünkben említettük, a szóbanforgó tanácsi határozat értelmében könyvtárunk hallgatónként és fél-évenként 7 pengő könyvtári illetéket élvez. Sajnos egy a folyó tanév november havában hozott újabb tanácsi határozat odamódosítja a fentemlitett rendelkezést, hogy a tandíjmentes hallgatók után nem illeti meg a könyvtárat a 7 pengős illeték. Ez a módosítás a könyvtár bevételeit a folyó tanévben több mint 2,000 pengővel kurttította meg, holott erre az összegre a drágaság rohamos fokozódására való tekintettel a könyvtárnak égető szüksége lett volna.

A javadalom felhasználási módjára, illetőleg a kari és tanszéki igények teljesítésére szolgáló quóták kiszámítására vonatkozó rendelkezések a folyó tanévben nem módosultak. Mivel a rendelkezések az ujonnan iktatott és a folytatólagosan iratkozó hallgatók megkülönböztetésén alapulnak (a kari igénylésekre a folytatólagosan iratkozó, a tanszékiekre viszont az ujonnan iktatott hallgatók után befolyó könyvtári illetékek egy hányadát jelölván ki), azért megemlítjük, hogy a tandíjfizető, tehát a könyvtári illetékjövödelem kiszámítása szempontjából számbajövő hallgatók közül az I.félévben 394, a II.félévben pedig 164 volt ujonnan iktatott, mig a folytatólagosan iratkozók száma az I.félévben 554-re, a II.félévben viszont 787-re rugott.

A 23,135.36 pengő összegű bevétellel a jelentős időszakában, vagyis a tanév első 11 hónapjában 20,588.08 pengő összegű kiadás állott szemben. Gazdasági hivatali számlánkon 314.32 pengőnyi túlköltség mutatkozik; az 1942. évi rendes állami dotációból ennyivel csökkentünk el többet annál a 3,000 pengőnél, amelyet a folyó tanév bevételeként vettünk számításba. Quaesturai számlánkon viszont 2,280.43 pengő összegű maradvány áll fenn; ebből az összegből mintegy 2,000 pengőt fognak igénybe venni az augusztus 15 folyamán kifizetendő számlák, a maradék 1,000 pengő pedig tartalékolandó a következő tanévre, mivel a tandíjjövedelem új felosztási rendszere mellett a Quaestura elszámolástechnikai okokból november előtt a könyvtári illetékjövedelem terhére kifizetéseket nem teljesíthet, s így tartalékolás útján kell gondoskodnunk azoknak a tanév első két hónapjában felmerülő kiadásoknak a fedezetéről, amelyek csak az autonóm eredetű javadalom terhére eszközölhetők.

Az 1941 szeptember 1-től 1942 július 31-ig felmerült kiadásaink megoszlását a következő táblázat mutatja:

	1940/41. tanév		az 1941/42. tanév első 11 hónapja.	
	pengő	%	pengő	%
Könyv- és folyóiratvásárlás	11,771.68	63.6	14,394.91	70.0
Könyvkötés	3,558.89	19.3	2,620.32	12.7
Szállítási- és póstköltség	228.61	1.3	180.42	0.9
Egyéb dologi kiadások	2,094.04	11.3	2,849.42	13.8
Személyi kiadások	832.71	4.5	543.01	2.6
Összesen:	18,485.93	100.-	20,588.08	100.4

A kiadások megoszlása tehát lényegesebb eltérést a múltévi viszonyoktól nem mutat, s az egyes tételek százalékaránya egészségesnek mondható. Egyedül a könyvkötési költségekben mutatkozik számottevő visszaesés, még pedig a könyvbeszerzési költségek javára, - az augusztus hónapban esedékes, illetőleg befutó számlák nagyobbik fele azonban könyvkötő-számla lévén, ezek kifizetése után ezen a ponton is nagyjából helyre fog állni a tavalyi arány.

A tanév első 11 hónapja folyamán eszközölt kiadásainkat számlanyilvántartási naplónk az 1.-40. és 42.-166./1941-42. tételszámok alatt sorolja fel.

II. A gyarapodás.

A könyvtár 11 havi gyarapodása - a soproni hittudományi osztály gyarapodása, valamint a kurrens folyóiratok nélkül, amelyekről alább számolunk be - 4684 darabra rugott (a múlt tanévben 2515 darab). A gyarapodás megoszlása provenienciá szerint a következő volt: vétel 982 (a múlt tanévben 788 darab), kötelezpéldány 1652 darab (a múlt tanévben 4 darab), ajándék 2020 darab (a múlt tanévben 1741 darab), végül csere 30 darab (a múlt tanévben csere utján nem gyarapodott állományunk).

A vásárolt könyvek darabszámának számottevő emelkedése bevételeink megnövekedésének természetes eredménye; a megvásárolt könyvek átlagos egységárában nem jut kifejezésre a könyváraknak könyvtárunkat egyébként érzékenyen érintő emelkedése. A kötelezpéldányok száma körülbelül az átlagos évi kötelezpéldánygyarapodás kétszeresét éri el, ami annak a következménye, hogy a kötelezpéldány-szolgáltató ügyészségek a múlt évben összegyűlt anyagot is csak az idén küldték be. Az ajándékok közül ki kell emelnünk a német birodalmi kormánynak a szokásos ajándékozások értékét messze meghaladó, 584 darabból álló könyvadományát, mely a budapesti német könyvkiállítás természet- és orvostudományi, továbbá mezőgazdasági anyagát foglalja magában.

Az ajándékozók névsorát, az állományba vett ajándékkönyvek darabszámának feltüntetésével, az alábbiakban adjuk:

Baranyai B. 1 drb, Belügyi Közlöny kiadóhivatala 4 drb, Bencze L. 5 drb, Berény F. 9 drb, Berlini egyetem 149 drb, Berni egyetem 5 drb, Biztosító Intézetek Orsz. Szövetsége 1 drb, Bozóky G. 1 drb, Budapest Székesfőváros Polgármestere 1 drb, Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala 3 drb, Budapesti egyetem bölcsészeti kara 71 drb, Budapesti egyetem magyarságtudományi intézete 1 drb, Budapesti finn követség 3 drb, Budapesti Német Tudományos Intézet 1 drb, Budapesti olasz követség 17 drb, Csekey J. 2 drb, Cserep J. 1 drb, Csizmadia S. 1 drb, Dallós I. 4 drb, Debreceni egyetem 3 drb, Debreceni egyetem angol szemináriuma 1 drb, Debreceni egyetem sebészeti klinikája 1 drb, Dereáno I. 1 drb, Deutsch-Ausländischer Buchtausch 15 drb, Deutsche

Buchgemeinschaft 10 drb, Deutscher Akademischer Austauschdienst 11 drb, Dizseri 3. 2 drb, Dudásné Gólya M. 1 drb, L. Heilmann-Verl., Dresden 1 drb, Erdélyi Múzeum-Egyesület 3 drb, Erdélyi Szépművészeti Céh 2 drb, Fekete I. 6 drb, "Felsődanántuli Gazdák" kiadóhivatala 2 drb, Fővárosi könyvtár 1 drb, Frankfurti egyetem 39 drb, Freiburgi egyetem 1 drb, Grill Károly könyvkiadó 1 drb, Grón J. 1 drb, Gulyás J. 1 drb, Hamburgi egyetem 8 drb, Heidelbergi egyetem 8 drb, "Honvédségi Közlöny" kiadóhivatala 1 drb, Iklódy-Szabó I. 1 drb, Ispánovits A. 1 drb, Istituto di Sanita Publica, Roma 3 drb, Janus Pannonius-Társaság 4 drb, Karozag F. 4 drb, Kalocsai Érseki Hivatal 1 drb, Kelemen M. 1 drb, Kertész J. 1 drb, Klenner F. 1 drb, Középiskolák igazgatóságai 12 drb, Könyvtárak Országos Főfelügyelősége 1 drb, Kolozsvár polgármestere 1 drb, Kolozsvári egyetem 3 drb, Kolozsvári egyetem matematikai és természettudományi kara 83 drb, Komócsy I. 1 drb, Lánosz A. 2 drb, Magyar Biztosítástudományi Társulat 1 drb, Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége 1 drb, Magyar Gyorsiró Társaság 19 drb, M.kir. Államnyomda 34 drb, M.kir. Államnyomda magyar kiadósága 12 drb, M.kir. Földművelésügyi Minisztérium Választási Intézete 1 drb, M.kir. Hadiléváltár 1 drb, M.kir. József Nádor-Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 3 drb, M.kir. Központi Statisztikai Hivatal 4 drb, M.kir. Technológiai Intézet könyvtára 1 drb, M.kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 7 drb, Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat 1 drb, Magyar Statisztikai Társaság 2 drb, Magyar Tudományos Akadémia 19 drb, Magyar Vámpolitikai Központ 1 drb, Máltai Lovagok Szövetsége 5 drb, Mártonffy K. 1 drb, Modenai egyetem 3 drb, Molnár B. 1 drb, Német Birodalmi Kormány 584 drb, Nemzeti Tábortársaság 1 drb, Nagy J. 1 drb, Nagy Lajos-Kollégium 1 drb, Nagy V. 1 drb, "Nyitra Vármegye" kiadóhivatala 1 drb, Az Országgyűlés Felsőháza 1 drb, Az Országgyűlés Képviselőháza 1 drb, Országos Földrengési Obszervatorium 3 drb, Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ 151 drb, Országos Magyar Sajtókamara 1 drb, Országos Mezőgazdasági Kamara 1 drb, Országos Széchenyi Könyvtár 269 drb, Orvosi Hetilap kiadóhivatala 1 drb, Péchy-Horváth R. 1 drb, Pécsi egyetem kisebbségi intézete 2 drb, Pécsi egyetem orvostudományi intézete 19 drb, Pécsi egyetem rektori hivatala 116 drb, Pécsi német könyvkiállítás 1 drb, Perugiai egyetem 1 drb, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 3 drb, Pozder G. 5 drb, Radó I. 1 drb, Richter M. 1 drb, Smithsonian Institution 10 drb, Soproni Nyári Egyetem Tanulmányi Bizottsága 1 drb, Sós E. 2 drb, Spakovszky A. 1 drb, Stolte, I.M. 1 drb, Svábhegyi Csillagvizsgáló Intézet 4 drb, Szabady B. 1 drb, Szegedi egyetem 3 drb, Szegedi Egyetem Barátainak Egyesülete 10 drb, Szilárd L. 175 drb, Tar J. 1 drb, Terramare Office, Berlin 4 drb, Tóth L. 4 drb, University of Michigan 3 drb, Váradi J. 3 drb, Varga I. 1 drb, Veress E. 2 drb, Vértess J. 1 drb, Walter Gy. 1 drb, hg. Windisch-Graetz V. 1 drb.

A gyarapodás szakok szerinti megoszlását a következő táblázat mutatja:

lázat mutatja:	Vétel	Ajándék:	Csere	Köteles- példány	Összesen
Enciklopedikus munkák, bibliográfiák, könyv- és nyomdászattörténet	29	121	1	119	270
Filozófia	43	20	-	5	68
Theológia, vallás, egyház	12	18	2	223	255
Neveléstudomány	4	18	-	42	64
Egyetemi nyomtatványok	-	127	-	5	132
Disszertációk	-	342	-	-	342
Középiskolai évkönyvek	-	25	-	202	227
Politika, szociológia	60	64	6	303	433
Jogtudomány	12	16	5	16	49
Országgyűlési nyomtatványok	-	1	-	-	1
Közigazgatás	3	43	-	17	63
Közgazdaság	18	29	4	6	57
Átvitel:	181	824	18	938	1961

	Vétel	Ajándék	Csere	Köteles- példány	Össze- sen
Áthozat:	181	824	18	838	1961
Nyelvészet	19	14	-	3	36
Irodalomtudomány	59	70	1	45	175
Szövegkiadások, szépirodalom	308	67	1	117	493
Művészetek, művészettörténet	48	108	4	15	175
Történelem	144	50	3	39	236
Életrajzok, memoárok	109	29	2	42	182
Földrajz	37	22	-	18	77
Néprajz	11	2	-	5	18
Mathematika	2	1	-	1	4
Természettudományok	21	309	1	275	606
Orvostudomány	30	192	-	56	278
Technika	13	1	-	41	55
Mezőgazdaság	-	81	-	58	139
Nem kurrens folyóiratok	-	249	-	-	249
Kézirat	-	1	-	-	1
Összesen:	982	3020	30	1652	4684

A könyvtárnak járó folyóiratok és hírlapok száma a tanév végén 230 volt, - 14-gyel kevesebb, mint a múlt tanévben. A csekély visszaesés újabb külföldi időszaki nyomtatványok elmaradására vezethető vissza. Ennél sokkal meglepőbb, hogy az ügyészségek által beküldött folyóiratok száma az idén is azon a rendkívül alacsony szinten maradt, amelyre a múlt évben lesúlyedt.

Folyóirataink származásáról és jellegéről az alábbi táblázat számol be:

	Vétel	Köteles- példány	OKBK ajándéka	Egyéb ajándékok	Össze- sen
Hazai folyóirat	58	17	21	46	142
Külföldi folyóirat	36	-	21	13	70
Fővárosi hírlap	5	-	-	-	5
Vidéki hírlap	2	7	-	1	10
Külföldi hírlap	2	-	-	1	3
Összesen:	103	24	42	61	230

III. Feldolgozás és állomány.

A bibliográfiai osztály folyó tanévi munkája épp-
 úgy, mint az elmúlt tanévben, az új szerzeményeknek és azoknak a kül-
 országos intézetekből visszakerült könyveknek a feldolgozására szo-
 ritkozott, amelyek új katalógusaink felállítására előtt adattak ki az
 intézeteknek. A gyarapodás katalogizálása mellett legsürgetőbb fel-
 adatunk a püspöki könyvtár még hátralévő mintegy 10,000 kötetének új

katalogusaink számára való feldolgozása lenne; ezt a munkát azonban, amely a személyzet elógtelensége miatt már két évvel ezelőtt elakadt, az idén sem tudtuk folytatni.

A bibliográfiai osztály a folyó tanévben 4070 ill. 5021 kötetét katalogizálta. A katalogusokba besztott új címkartonok száma 36,916 volt, viszont duplumkiemelésekkel és hibajavításokkal kapcsolatban 300 régi címkartont emeltünk ki katalogusainkból. Hét katalogusunk címlapjainak összes száma így a tanév végén 941,711-re emelkedett.

Duplumként a tanév folyamán 28 mű 35 kötetét emeltük ki a nyomtatványraktár állományából. Ezek levonásával a katalogusainkban leirt állomány a tanév végén 101,951 mű 135,986 kötetét foglalta magában, amiből 11,489 mű 19,665 kötete esett a letétként kezelt püspöki könyvtárra.

IV. A forgalom.

A kölcsönforgalom évek óta emelkedő irányzatú fejlődése a folyó tanévben erősen megtörött: a kölcsönadott könyvek darabszáma a múlt tanévi 13,308-ról az idén 11,188-ra esett vissza.

Más könyvtárakkal a következő kölcsönforgalmat bonyolítottuk le: a Műegyetem könyvtárából 115, a budapesti Egyetemi Könyvtártól 8, a berlini Staatsbibliothektól 5, a budapesti Kir. Orvosegyesület könyvtárától 4, a Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, a debreceni Egyetem és a budapesti Egyetem Bonotani Intézete könyvtárától, valamint az Országos Széchényi-Könyvtártól pedig 1-1, összesen tehát 137 kötetet hozattunk meg kölcsön látogatóink számára.

A folyó tanévben folytattuk és be is fejeztük a bölcsészeti intézetek könyvtáraiban található egyetemi könyvtári bélyegzőt viselő könyvek restitúcióját. Ezen akció előzményeiről utolsó jelentésünkben már beszámoltunk s ugyanott kimutatást is közöltünk az akció múlt évi eredményeiről. A folyó tanévben a Filozófiai Intézet-

ben talált 422 darab, valamint a Magyar Történeti Intézet által visszaküldött 252 darab könyvet soroztuk be újra állományunkba. A Pedagógiai Intézet könyvtárára mult évi eljárásunk nem terjedt ki, mivel az Intézet akkor még működött; viszont amikor az idén egy újabb miniszteri rendelet úgy intézkedett, hogy az Intézet teljes könyvtára letétképpen átadandó a szegedi Egyetem Lélektani Intézetének, akkor ennek a könyvtárnak az anyagát is átvizsgáltuk és az ott talált 57 db egyetemi könyvtári bélygezőt viselő folyóiratot az Intézet volt igazgatójával egyetértésben kiemeltük és állományunkba besoroztuk. Ezzel az akció, amely összesen 4502 darab könyvnek és folyóiratnak a könyvtár állományába való visszakerültét illetőleg beolvastását eredményezte, - az Őkörtudományi Intézet anyagától eltekintve - lezártnak tekinthető. Most már legfőljebb arról lehet szó, hogy a letétképpen a kolozsvári, debreceni, illetőleg szegedi egyetemnek átengedett könyvek közé, amelyeket az elszállítás előtt nekünk nem volt módunkban átnézni, mégis kerültek olyan könyvek, amelyekben megtalálható könyvtárunk bélyegzője.

Az olvasóterem látogatottsága a mult évvel szemben némi javulást mutat: a látogatók száma a tavalyi 3586-ról az idén 4564-re emelkedett. Ezt a forgalmat azonban még mindig megdöbbentően csekélynek kell minősítenünk.

V. Személyi ügyek.

Jelentésünk visszatérő alaphangja az utóbbi években a tisztviselő-létszám elégtelensége fölötti panasz volt, - ezt a panaszt ma nyomatékosabban kell hangoztatnunk, mint valaha. Ez annál meglepőbbnek látszik, mert a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a könyvtár státusát az elmúlt két év alatt 5 rendszeresített tudományos tisztviselői állásról 7-re, tehát jelentékeny százalékkal emelte s emellett 2, ugyancsak kinevezett középiskolai tanár szolgálattételre beosztásával egészítette ki a könyvtár tisztviselői karát, ugy

hogy ez ma már 9 kinevezett tudományos tisztviselővel rendelkezik. A baj gyökere a régi státus megdöbbenő olégtelenségében rejlik; miután 5 tisztviselő csak egy törodékét láthatta az elvégzendő munkának, a könyvtár hosszú éveken keresztül tiszteletdíjasok és önkéntes gyakornokok, majd később foglalkoztatott diplomások beállításával volt kénytelen segíteni magán, még pedig olyan mértékben, hogy ezelmok az ideiglenes alkalmazottaknak a száma állandóan jelentékenyen meghaladta a véglegesítettéket. Az utóbbi két év kinevezéseivel ideiglenes alkalmazottaink egy részének a helyzete végre rendezést nyert, viszont másik részük, a szellemi munkanélküliség megszűnése következtében megfelelőbb elhelyezkedést találva, kivált a könyvtár szolgálatából. Megürült helyeikre, ugyancsak a kereseti viszonyok javulása következtében, már nem akadtak pályázók, s ennek következménye, hogy a könyvtár tisztviselőinek létszáma a 7 év előtti 13-ról 10-re csökkent. Amennyire örvendetes az, hogy a tisztviselők egyéni helyzete ilyen gyökeres javulást mutat, - ma már 8 helyett csupán egyetlen véglegesítetlen tisztviselője van, - annyira súlyosan érinti a könyvtár teljesítőképességét s a szolgálat érdekeit a létszám aránylag igen erős visszaesése. A mai gazdasági helyzetben ezen a bajon kétségtelenül csak egy módon lehet segíteni: a könyvtári státus további kiépítése útján.

A folyó tanévben a könyvtár több tisztviselője részesült előléptetésben: 1941. december hó 30.-án a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 30,299/1941.III.3 számú rendeletével dr. Winis Nándor alkönyvtárnokot könyvtárnokká a VII.fizetési osztályba, továbbá dr. Horváth Margit I.oszt.könyvtári segédört alkönyvtárnokká a VIII.fizetési osztályba, - 1942.január 24.-én 81,039/1942.III.számú rendeletével dr. Litványi László főiskolai képesítésű gyakornokot könyvtári gyakornokká, - végül pedig 1942.junius 30.-án 81,595/1942.IV.4.számú rendeletével dr. Winis Nándorné Vrannay Erzsébet alkönyvtárnokot könyvtárnokká a VII.fizetési osztályba nevezte ki.

Az altisztek létszámában szintén hozott ez az év egy örvendetes változást: Kis András kisegítő szolgát a rektor ur 269/1941.42.R.sz.rendeletével II.osztályu altisztté kinevezte s ezt a kineve-

zést a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 42.864/1941.IV.sz. lei-
ratával megerősítette.

A tanév folyamán, 1941.szeptember 15.-én a könyvtár köte-
lékéből kivált dr.Fodor Henrik Béla okl. középiskolai tanár, aki 1940.
június hó 1.-e óta teljesített szolgálatot könyvtárunknál. Helyére a
Könyvtárbizottság 1942. március 24.-én tartott II.rendes ülésében ho-
zott határozatával Radnai Julia okl.tanítónőt alkalmazta tiszteletdí-
jasi minőségben.

VI. A könyvtár soproni hittudományi osztálya.

Már múlt évi beszámolómban megemlítettem, hogy a soproni
osztály két olvasószobájának berendezése és felszerelése befejezésé-
hez közeledik. A munkálatok a folyó tanév elejére le is zárultak, s
dr.Karner Károly hittudománykari dékán ur november hó 11.-én házi ün-
nepség keretében átadta az olvasóhelyiségeket rendezettségüknek. Elénk
látogatottságuk a haligatóság körében élvezett nagy népszerűségükről
tanuskodik s döntő bizonyítékát adja annak, hogy az olvasószobák meg-
nyitásával valóságos, sürgető szükséglet nyert kielégítést.

Az olvasóhelyiség kérdése mellett ez a tanév még egy má-
sik régóta vajdó s eddig sok nehézséget okozott kérdésre hozott vég-
leges és megnyugtató megoldást: t.i. a személyzeti kérdésre, amelynek
rendezetlensége eddig állandó veszélyt jelentett az osztály működésé-
nek folytonosságára és zavartalanságára. A vallás- és közoktatásügyi
miniszter ur 1942. január 24.-én kelt 81,039/1942.III.számú rende-
letével könyvtári gyakornokká nevezte ki az osztályon szolgálatot tel-
jesítő dr. Ferdinánd István ev. segédlelkész, főiskolai képesítésű
gyakornokot, s ezzel rendszeresített tisztviselői álláshoz juttatta
az osztályt.

VII. A bölcsészeti kar intézeti könyvtárak kezelése.

A bölcsészeti kar intézeti könyvtárak Pécsen maradt anya-
gúnak, - amelynek kezelését a kar függő ügyeinek rendezésére kikül-

dött miniszteri biztos ur könyvtárunkra bízta - sommás átvételét még a múlt év szeptemberében programszerűen befejeztük, s ugyanakkor megkezdtük az anyag leltár szerinti részletes átvételét is. Miután az idevágó miniszteri rendelet megérkezése késett s a könyvanyag elhelyezésére szolgáló helyiségek is csak a múlt év júniusában adattak át nekünk, ezért az átvételt csak akkor kezdhettük meg, amikor az intézetek működése már szünetelt, amikor tehát a formaszertől kétoldalu átadás lehetősége már nem állott fenn. Az átvételt ezért egyoldaluan, az intézetekben talált leltárak alapján ejtettük meg, még pedig oly módon, hogy intézetről intézetre haladva minden egyes leltári tétel sorsát tisztáztuk és a megfelelő leltárba bevezettük. Mindenekelőtt megállapítottuk a miniszteri biztos ur által jóváhagyott, s jelenleg a Bölcsészettudományi kar irattárában őrzött jegyzékek alapján, hogy melyek azok a könyvek, amelyek letétképpen a kolozsvári, debreceni, vagy szegedi egyetemre kerültek. Ezután az intézetekben talált anyagból kikeresztük a könyvtárunk bélyegzőjét viselő könyveket, ezeket ismét besoroztuk saját állományunkba, az intézeti leltárban pedig a tényt a megfelelő tételeknél feltüntettük. Végül a fennmaradó anyag minden egyes darabjának átvételét feljegyeztük a leltárakban s ennek során egyben azt is megállapítottuk, hogy a leltári állapottal szemben az anyag milyen hiányokat mutat. Az Olasz, az Őkortörténeti és Archaeológiai, a Filozófiai, az Egyetemes Történeti és a Magyar Történeti Intézet ittmaradt könyveinek ezt az átvételét már teljesen befejeztük, a Német és a Francia Intézeté folyamatban van, az utolsó, a Földrajzi Intézeté pedig szintén még az ősz folyamán befejezést nyerhet. Ezzel az átvétel munkája teljesen le lesz zárva, még pedig - ha tekintetbe vesszük az elvégzett munka természetét és nehézségeit - örvendetesen rövid idő alatt. A Magyar Nyelvtudományi, az Őkortudományi és a Pedagógiai Intézet könyvtárai teljes egészükben Szegedre kerültek, a Magyar Irodalomtörténeti Intézet pedig jelenleg is működik, - ennek a négy intézetnek a könyvei közül tehát semmi sem került a mi kezelésünkbe.

Pécs, 1942. július hó 31.-én

Domanovszky Ákos
könyvtárigazgató.